

at man ikke greb ind i Tide. Det er den store Hemmelighed ved alt Reparationsarbejde, at det gælder om at gribe ind i Tide. Derfor kan jeg ikke misbillige, at man foretager disse Arbejder, saa snart der viser sig Mulighed derfor, men jeg erkender naturligvis, at saadanne Reparationer bør foretages med al mulig Økonomi.

Endelig skal jeg berøre det Forhold, som særlig det ærede Medlem for Københavns 13de Valgkreds (Meyer) paa en saare sympatetisk Maade omtalte, nemlig Spørgsmaalet om Frivillighed. Det er fuldkomment rigtigt, at hvis den danske Folkekirke var et lignende Samfund som f. Eks. den store skotske Frikirke, vilde Forholdene vistnok være mere tiltrækkende, mere sympatetiske ogsaa for alle, som staa udenfor. Men det er nu en Gang ikke Stillingen. Vi have ifølge Grundloven den evangelisk-lutherske Folkekirke, som understøttes af Staten, og det er Hovedsagen, det er Tyngdepunktet, og det er det, som alt alligevel uvilkaarlig vil komme til at trække henimod. Frivilligheden vil paa et enkelt Punkt være en god Ting, saa længe den Kreds, der har skabt dette bestemte Punkt, er til, saa længe Interessen er levende baade hos dem, som have sat Sagen i Gang, og hos den Kreds, som slutter sig til dem. Men de dø efterhaanden bort. Bygningen bliver derimod staaende, Menigheden er der, Kirken skal vedligeholdes, og saa vil der ogsaa paa disse Punkter, som tidligere ere bleve baarne ved Frivillighed, komme Krav om, at de inddrages under de folkekirkelige Regler. Byrderne ville blive forøgede ved det, som oprindeligt kun var tilsigtet at skulle virke ved frivillige Gaver. Ja, saaledes er det, og saaledes gaar det overhovedet med kristelige Kirkebygninger lige fra Kristendommens allerførste Dage, og saaledes vil det endnu mere gaa i et saa vel organiseret, bureaukratisk Samfund som det kgl. danske Samfund. Der maa man ikke hengive sig til Illusioner, det vil være saaledes, og det er saaledes. Naar man i ren Almindelighed stiller den frivillige Indsamling, stiller Frivillighedens Vej som den eneste, man skulde gaa, og stiller den i Modsætning til den Ligning, her er Tale om, maa man ikke glemme, at der er Tale om to forskellige Kredse i Befolkningen. Det vide ogsaa de ærede socialdemokratiske Talere saare godt, det have de lagt for Dagen adskillige Gange. Naar en højtæret Kultusminister paa Finansloven er kommen med Forslag om Bidrag til ny

Kirkebygninger paa Grundlag af en Indsamling, der er foretagen i Befolkningen, altsaa af større eller mindre Beløb, idet han har nævnt en saadan Indsamling som Vidnesbyrd om den kirkelige Interesse, der er for det paagældende Byggeforetagende, hvad har saa Socialdemokratiets ærede Ordfører i finansielle Spørgsmaal sagt? Han har sagt, at det kan man aldeles ikke regne med, det er ikke Udtryk for en virkelig Interesse i Menigheden, det er en lille opfanteret Hob, som absolut har villet have en ny Kirkebygning, hvor der ikke var Trang dertil, og det er aldeles urimeligt, at Staten skulde bidrage dertil paa dette Grundlag. Dette have vi hørt nogle Gange, og det er sagt med Virkning og adskillige Gange ikke uden Føje, og der er ogsaa adskillige Medlemmer, hvoriblandt jeg, som undertiden have fulgt det socialdemokratiske Mindretal i disse Spørgsmaal. Men naar man altsaa erkender, at der er Forskel paa den Kreds, der virker som særlig ivrige Kirkebyggere, og hele Menigheden, saa kan man ikke samtidig føre denne Kreds i Marken som Udtryk for hele den Menighed, der her er Genstand for Ligning. Det er to forskellige Kredse, to forskellige Forhold, som ikke kunne og ikke bør sammenblandes.

Jeg maa maaske hertil føje den Bemærkning, at hvis nu virkelig den Ligning, som denne Lov giver Hjemmel til, bliver en fast Institution her i Byen, vilde det være heldigt, hvis dette skulde bevirke, at man besindede sig en Smule paa det meget ivrige Kirkebyggeri, som finder Sted her i Byen, hvor man ganske nervøst og uden Selvbegrænsning sætter 4—6—10 Kirkebygninger i Gang uden at betænke, om man har de nødvendige Midler dertil, og hvor man opfører dem i Hast, uden at der er den tilstrækkelige Soliditet til Stede, i alt Fald saaledes, at Kirken oprettes uden tilstrækkelig Kapital eller maaske med en mer eller mindre maskeret Byggæld. Man skaber ved alt dette en Tilstand, som er saare uhyggelig, man laver i Virkeligheden noget, som, hvis det gjaldt det borgerlige Livs Omraade, vilde blive betegnet med et meget haardt Udtryk for den Usoliditet, som derved fremkommer. Jeg tror ikke, det frikirkelige Liv, for hvilket man i øvrigt maa have megen Sympati, der har udfoldet sig i de senere Aar her i København, ganske kan frigøres for Beskyldning i den af mig antydede Retning. Jeg tror, at en Smule mere Besindighed ingenlunde vilde være til Skade ogsaa set fra Kirkens Stand-